

Український центр томотерапії — перший проект державно-приватного партнерства в онкології

17 червня 2015 р. у Кіровограді, на базі Обласного онкологічного диспансеру, відбулося урочисте відкриття Українського центру томотерапії, в якому вперше в країні реалізовано європейську модель приватно-державного партнерства в онкологічній галузі.

Український центр томотерапії (УЦТ) — центр профілактики, ранньої діагностики та лікування пацієнтів із онкологічними захворюваннями. Площа центру становить 1000 м². Перших пацієнтів УЦТ прийняв у березні 2015 р. Пропускна спроможність центру — лікування близько 2000 пацієнтів на рік. Відкриття УЦТ стало можливим завдяки успішному формату державно-приватного партнерства між європейськими інвесторами та Кіровоградською областю. На прикладі УЦТ можна побачити реально працюючу європейську модель розвитку медицини, в якій поєднуються інтереси пацієнта, держави та інвестора.

Діагностику та лікування хворих в УЦТ проводять на підставі ліцензії Міністерства охорони здоров'я України на «медичну практику» та ліцензії Державного комітету з ядерного регулювання України. Інвестором проекту стало Товариство з обмеженою відповідальністю «Ді Ес Ем Холдинг».

У центрі працюють понад 30 співробітників: лікарів, медсестер і медичних інженерів — персонал ретельно відібраний на жорсткій конкурсній основі. У становленні та щоденній роботі центру брали і братимуть участь фахівці медичних та інженерних професій із більше ніж 10 країн: Німеччини, Польщі, Великобританії, Швеції, Грузії, Іспанії, Росії тощо.

У 2016 р. планується створення навчального центру для лікарів і медичних фізиків.

На сьогодні у проект вкладено декілька сотень мільйонів гривень інвестицій, фінансування триває. У центрі лікуватимуть як дорослих, так і дітей. Щороку близько 50 пацієнтів за направленням Кіровоградського обласного онкологічного диспансеру та інших обласних онкодиспансерів отримуватимуть безкоштовне онкологічне лікування. Дітей Кіровоградської області в УЦТ вже діагностують безкоштовно з метою раннього виявлення і виключення онкопатології. Безкоштовне лікування дітей Кіровоградської області планується з 2016 р. Це соціальний внесок центру у справу боротьби з онкологічною захворюваністю Кіровоградщини, де зареєстровані одні з найвищих в Україні захворюваність і смертність від онкологічної патології.

Під час проектування центру використано практичний досвід європейських онкологічних центрів, в яких вся інфраструктура працює на досягнення позитивного результату лікування і на комфортне перебування пацієнта. Фахівці УЦТ стажувалися у клініках Німеччини, Польщі, Туреччини і Грузії, де сповідують комплексний і обережний підхід у лікуванні пацієнтів із раком. Активними учасниками проекту також стали виробники медично-

го обладнання: американська компанія «Accuray», шведська «Elekta» і японська «Toshiba».

Центр оснащений за прикладом найкращих онкологічних медичних центрів світу. В УЦТ зосереджено технологічну міць найсучаснішого обладнання для лікування пацієнтів із раком та кращі досягнення української онкологічної школи.

Для України центр по-справжньому унікальний. Вперше в нашій країні буде використано метод томотерапії для лікування у разі найскладніших пухлин різних розмірів і локалізацій. Радіотерапевтична система томотерапії «ТомоТерапу» — золотий стандарт серед систем для дистанційної променевої терапії — поєднує передову технологію формування пучка випромінювання та щоденний контроль стану пацієнта і мішені (пухлини) за комп'ютерними зображеннями. Це дозволяє лікарям і пацієнтам бути впевненими в найвищій точності й безпеці проведеного лікування.

- Основна відмінність від інших лінійних прискорювачів — у безперервному спіральному підведенні дози.
- Томотерапія — єдина система, здатна охопити при лікуванні безліч мішеней за один сеанс. З її допомогою можна лікувати пацієнтів із великими та малими, поодинокими чи множинними пухлинами в одному або в декількох

місцях, доставляючи до кожної мішені призначені лікарем дози опромінення.

- Томотерапія дозволяє захищати органи, які знаходяться всередині мішеней або оточують їх.

Лінійний прискорювач «Elekta Synergy» розроблено у тісній співпраці з провідними клінічними установами світу в галузі радіотерапії. Саме ця система першою у світі дозволила використовувати 3D-об'ємні зображення у щоденній практиці при проведенні променевої терапії, бачити з високою роздільною здатністю не лише тверді, але й м'якотканинні утворення. Це розв'язало дві основні проблеми сучасної променевої терапії: рух внутрішніх органів під час сеансу і помилки при розміщенні пацієнта. Об'ємне зображення дає лікарям можливість візуалізувати пухлину, неушкоджені здорові органи і тканини, що оточують пухлину, а також їхню рух між та під час проведення опромінення.

«Elekta Synergy» забезпечує високоточне опромінення пухлини з мінімальною шкодою для оточуючих здорових тканин. Якість інтенсивності променевої терапії контролюється системою розширеного візуального контролю (IGRT) з високою роздільною здатністю в режимі 2D/3D/4D. Висока точність і чудові клінічні результати досягаються завдяки інтегрованим модулям із загальним ізоцентром, а саме: цифровому лінійному прискорювачу, пристрою мегавольтних портальних зображень, системі об'ємної рентгенівської томографії високої роздільності, а також повністю інтегрованому мультипелюстковому коліматору. Це гарантує високу точність підведення дози, клінічну достовірність і можливість підвищити дозу, підведену до пухлини, знижуючи навантаження на прилеглі здорові тканини.

До складу УЦТ входять:

1. Відділення променевої діагностики.

Оснащене обладнанням експертного класу виробництва корпорації «Toshiba», Японія: комп'ютерний томограф «Aquilion», MPT «Vantage TITAN 1,5T» і УЗ-апарат експертного класу «Аріо А 500» з можливістю еластографії.

Пацієнти можуть пройти повне діагностичне обстеження для точного визначення первинного діагнозу чи підтвердження діагнозу, встановленого раніше («інша думка»). У центрі діагностують пухлини найменшого розміру, складної форми і локації.

2. Лікувальне відділення.

У лікувальному відділенні проводять променеву терапію за допомогою двох новітніх лінійних прискорювачів провідних світових виробників — «Elekta Synergy» шведської компанії «Elekta» і «TomotherapyHD» американської «Assuray».

3. Консультативне відділення.

Лікарі-консультанти відділення першими проведуть оцінювання стану пацієнта. За необхідності буде залучено вузькопрофільних фахівців, а також особистого лікаря пацієнта. Надалі лікар-консультант буде координатором роботи лікувальної групи, яка проведе всі необхідні діагностичні заходи та лікування, а згодом — і моніторинг стану пацієнта за результатами терапії.

Лікарі відділення тісно співпрацюють із лікарями Кіровоградського обласного онкологічного диспансеру та Кіровоградської обласної лікарні.

Робота консультативного відділення буде курируватися кращими клінічними онкологами з університетських клінік Німеччини та Польщі.

4. Хіміотерапія. Денний стаціонар.

УЦТ має сучасні та комфортні палати для проведення стаціонарного лікування пацієнтів. Тут медичний персонал середньої ланки підготує хворих до сеансів променевої терапії, а також проведе хіміотерапевтичне лікування під контролем лікарів-хіміотерапевтів. У відділенні пацієнти можуть здати біоматеріал для подальшого проведення лабораторних аналізів у партнерських лабораторіях. У відділенні працюють лікарі-консультанти, а також досвідчені медичні сестри вищої кваліфікації.

Після церемонії відкриття та екскурсії центром відбувся круглий стіл на тему «Європейська модель розвитку медицини в Україні», в ході якого **Олександр Квіташвілі**, міністр охорони здоров'я України, зазначив: «Модель, яку використано при створенні центру, є зразком того, що ми хочемо побудувати у всій Україні. Це те, про що я розповідаю протягом шести місяців, — якою має бути медицина в Україні. Коли держава оплачує послуги, а інвестор вибудовує можливість для лікування пацієнтів».

Олександра Павленко, перший заступник міністра охорони здоров'я України, додала, що УЦТ — приклад того, як місцева влада може ефективно розпоряджатися своїми ресурсами на користь пацієнтів, і закликала інші регіони та інвесторів не боятися втілювати в життя подібні проекти. Вона також зазначила, що така модель державно-приватного партнерства повністю відповідає вимогам законодавства України.

Костянтин Гаєвський, ініціатор проекту, повідомив, що європейські стандарти лікування хворих онкологічного профілю передбачають 1 прискорювач на 250 тис. населення. В Україні таких прискорювачів лише 17 — із них 7 перебувають у приватній власності, 10 —

у державній. Тобто це лише 10% потреби. Необхідно ще 140–150 таких систем. Але це обладнання надзвичайно дороге — навіть заможні країни не можуть собі дозволити купувати його за державний рахунок. Саме тому держава має співпрацювати з приватними інвесторами. Впроваджена нами модель інноваційна для України, втім вдало використовується в усьому світі. Завдяки перевагам моделі приватно-державного партнерства значну частину коштів ми інвестували в найсучасніше обладнання та суттєве підвищення кваліфікації персоналу. На відміну від інших приватних клінік, УЦТ інтегрований у державну онкологічну службу. Він лише доповнює її тими технологіями, яких не вистачало — а саме: сучасною радіологічною апаратурою.

Костянтин Яринич, народний депутат України, член Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, зазначив, що відкриття УЦТ — це технологічний і організаційний прорив для онкологічної служби нашої країни. «Його створили люди, які справді прагнуть інтегрувати нові технології терапії та діагностики, дати новий суттєвий поштовх до розвитку якісного і доступного лікування у пацієнтів із раком. Вперше в нашій історії місцева влада, професійні медики, виробники обладнання та приватні інвестори поєднали зусилля. Знання лікарів плюс можливості апаратури — це більше врятованих життів пацієнтів», — наголосив К. Яринич.

Міа Сіхарулідзе, головний лікар УЦТ: «На території УЦТ зустрілися останні світові наукові й технологічні досягнення та кращі практики української онкологічної школи. Команда центру — наша гордість. Ми зібрали експертів з усієї країни. Завдяки новій перспективі професійного зростання в Кіровоград переїхали харківські, київські, львівські, донецькі, луганські, кримські лікарі та медичні інженери: рентгенологи, інженери-радіологи (медичні фізики), фахівці з променевої терапії тощо».

Променева терапія показана для понад 60% хворих на рак. Томотерапія як метод променевої терапії абсолютно новий для України, але не для західної медицини, де він довів перевагу над іншими методами радіотерапії. Ті перевірені інновації, які застосовуються в роботі УЦТ, допоможуть пацієнтам з онкологічними захворюваннями жити довше і більш якісним життям.

Олександр Устїнов,
фото автора